

Direcția
 Analitică

CENTRUL NAȚIONAL ANTICORUPȚIE

ANALIZA STRATEGICĂ
privind sentințele adoptate de către instanțele judecătorești în anul 2020
pe cauzele penale pentru faptele de corupție și cele conexe corupției

Chișinău 2021

CUPRINS

1. INTRODUCERE.....	3
1.1. Considerații generale privind sentințele analizate.....	4
1.2. Eșantionul studiat.....	4
2. INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE.....	6
2.1. Coruperea pasivă	6
2.2. Coruperea activă	9
2.3. Traficul de influență.....	11
2.4. Primirea unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației.....	13
2.5. Luarea de mită.....	15
3. INFRAȚIUNI CONEXE CORUPȚIEI.....	16
3.1. Abuzul de putere sau abuzul de serviciu.....	16
3.2. Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu.....	18
3.3. Neglijența în serviciu.....	19
3.4. Falsul în acte publice.....	20
3.5. Abuzul de serviciu.....	21
4. PROFILUL INFRACTORULUI	21
4.1. Subiectul coruperii pasive.....	22
4.2. Subiectul coruperii active	23
4.3. Subiectul traficantului de influență.....	23
5. PEDEPSELE APLICATE	24
5.1. Aplicarea pedepselor cu amendă.....	25
5.2. Aplicarea pedepselor cu închisoarea.....	25
5.3. Privarea de dreptul de a ocupa funcții.....	26
5.4. Examinarea cauzelor în procedură simplificată.....	27
6. PROBLEMATICI IDENTIFICATE ÎN SENTINȚELE DE JUDECATĂ.....	28
6.1. Aplicarea pedepselor mai mici decât prevede legislația penală.....	28
6.2. Acordarea dublei valențe la recunoașterea vinei.....	29
6.3. Suspendarea executării pedepsei.....	29
7. CONCLUZII.....	30

1. INTRODUCERE

Corupția reprezintă folosirea abuzivă a puterii publice, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup. Ca act antisocial, corupția este foarte frecvent întâlnită în societate și este deosebit de gravă deoarece favorizează interesele unor particulari, mai ales în aria economică, afectând interesele colective prin însușirea, deturnarea și folosirea resurselor publice în interes personal, ocuparea unor funcții publice prin relații preferențiale, încheierea unor tranzacții prin eludarea normelor morale și legale.¹

Republica Moldova face parte din categoria țărilor în care se înregistrează un nivel înalt al corupției. Astfel, potrivit clasamentului Indicelui Percepției Corupției (IPC) stabilit pentru anul 2020, lansat de Transparency International², Moldova se poziționează pe locul 115 din 180 de țări. Comparativ cu anul precedent, Moldova s-a ridicat cu 5 poziții mai sus în clasament, în anul 2019 fiind situată pe locul 120 din 180 de țări. Fiind evaluat Indicele Percepției Corupției la o scară de la 0 la 100, unde 0 reprezintă corupție totală, iar 100 lipsa totală a corupției, se observă și aici o îmbunătățire a situației, în anul 2020, Republica Moldova înregistrând un scor de 34 puncte din 100 (cu 2 puncte mai mult decât în anul 2019).

Comparativ cu țările vecine, în clasamentul Indicelui Percepției Corupției (IPC) Republica Moldova se află pe o poziție mai bună decât Ucraina care în anul 2020 s-a poziționat pe locul 117 cu un scor de 33 puncte din 100, însă pe o poziție semnificativ mai rea decât România, care în 2020 s-a situat pe locul 69, înregistrând un scor de 44 puncte.

Efectul corupției este resimțit și de către populație, fiind afectate de către acesta practic toate domeniile de activitate publică, dar și privată. Prezența corupției în societate este un motiv de îngrijorare pentru o mare parte din populația Republicii Moldova, neîncrederea societății manifestată față de activitatea corectă a instituțiilor de stat, convingerea acestora față de faptul că justiția este vulnerabilă în fața corupției duce la migrarea în număr deosebit de mare a populației în țări mai puțin afectate de corupție.

Scopul studiului respectiv este de a analiza sentințele adoptate de către instanțele judecătorești în anul 2020 pe cauzele penale pentru faptele de corupție și cele conexe corupției pentru a identifica eșantionul dosarelor examinate de către instanțele de fond, domeniile vulnerabile corupției, personalitatea infractorilor vizați în acte de corupție, soluțiile adoptate de către instanțele de judecată și identificarea problematicilor ce stau la baza soluționării cauzelor de corupție și conexe corupției.

¹ https://ro.wikipedia.org/wiki/Corup%C8%9Bie#cite_note-1

² <https://www.transparency.org/en/>

1.1. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND SENTINȚELE ANALIZATE

Pe parcursul anului 2020, s-a observat o scădere a cazurilor de corupție și conexe corupției examinate în instanțele de judecată din Republica Moldova. Acest fapt ar putea fi cauzat de reducerea programului efectiv de examinare a dosarelor cu prezența inculpaților.

Studiul a fost realizat pe baza informațiilor din sentințele publicate pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată din Republica Moldova (<https://instante.justice.md/>), dar și pe baza informațiilor obținute cu aportul Procuraturii Anticorupție, în cazul în care unele sentințe nu au fost identificate pe portal.

Pe parcursul anului 2020, comparativ cu anul 2019, în instanțele de judecată din Republica Moldova au fost examinate mai puține cazuri de corupție și conexe corupției, fiind pronunțate sentințe în privința a 314 fapte comise de către 215 persoane.

Se menționează faptul că informația reflectată în studiu este calculată pe fapte, astfel, fiecare fapt constituind o infracțiune soluționată în instanțele judecătorești. În unele cazuri, una și aceeași persoană a fost condamnată pentru săvârșirea a două, trei sau chiar și mai multe infracțiuni, astfel fiecare din ele însemnând o faptă. Iar în unele cazuri, o sentință a fost pronunțată pentru două, trei sau chiar mai multe fapte comise de către una sau mai multe persoane.

Studierea hotărârilor judecătorești a fost realizată în baza următorilor indicatori:

- numărul dosarului;
- vârsta persoanei;
- funcția în care persoana a săvârșit infracțiunea;
- învinuirea înaintată persoanei de către procuror;
- instanța care a adoptat hotărârea;
- data adoptării hotărârii, numele judecătorului/judecătorilor care au adoptat hotărârea;
- soluția dată de instanță;
- procedura de examinare (generală/specială);
- încadrarea juridică a faptei constatate de către instanță;
- individualizarea pedepsei de către instanță conform criteriilor generale;
- pedeapsa aplicată persoanei.

1.2. EȘANTIONUL STUDIAT

În anul respectiv, instanțele de judecată s-au expus în privința a 314 fapte de corupție și conexe corupției, majoritatea dintre ele fiind infracțiuni de trafic de influență (115). În tabelul de mai jos, se regăsesc informațiile referitoare la infracțiunile de corupție și conexe corupției soluționate de către instanțele de judecată pe parcursul anului 2020.

Tabel 1.1. Infracțiuni de corupție examinate de către instanțele de judecată în anul 2020

<i>Articol Cod Penal</i>	<i>Denumire articol</i>	<i>Nr. fapte</i>	<i>Nr. persoane</i>
191 alin. 2 lit.d)	Delapidarea averii străine cu folosirea situației de serviciu	2	2
256	Primirea unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației	25	3
324	Coruperea pasivă	49	28
325	Coruperea activă	63	55
326	Traficul de influență	115	70
327	Abuzul de putere sau abuzul de serviciu în sectorul public	15	15
328	Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu	13	11
329	Neglijența în serviciu	3	3
332	<i>Falsul în acte publice</i>	16	15
333	Luarea de mită	6	6
335	Abuzul de serviciu în sectorul privat	7	7
Total		314	215

Cauzele de trafic de influență sunt cele mai frecvent examinate de către instanțele de judecată. Din numărul total de infracțiuni de corupție și conexe corupției soluționate în anul 2020, circa 37% sunt infracțiunile de trafic de influență. Cazurile de corupere activă reprezintă 20% din totalul de cazuri soluționate, depășind cu 5 la sută cazurile de corupere pasivă, care, constituie 15% din numărul total.

Suplimentar, în perioada de referință, au fost analizate sentințele adoptate pe infracțiunile din categoria celor conexe corupției – „falsul în acte publice”, prevăzute la art.332 Cod Penal al Republicii Moldova. Acestea, reprezintă 5% din totalul de cazuri soluționate de către instanțele de judecată, depășind cazurile de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu (4%), abuzul de serviciu în sectorul privat (2%), luarea de mită (2%), neglijența în serviciu (1%) și delapidarea averii străine cu folosirea situației de serviciu (1%).

Printre domeniile afectate de corupție se regăsesc sistemul de învățământ, serviciile medicale, justiția, siguranța circulației rutiere, ordinea publică, bugetul public și proprietatea publică.

Tabel nr. 1.2. Informații generale privind actele de corupție și actele conexe corupției, cât și finalitatea soluționării acestora de către instanță.

ACTE DE CORUPȚIE					
	Art. 256	Art. 324	Art. 325	Art. 326	Art. 333
<i>Nr. fapte</i>	25	49	65	115	6
<i>Recunoașterea vinei</i>	20	31	51	93	0
<i>Condamnare</i>	20	33	62	106	0
<i>Achitare</i>	0	5	0	2	6
<i>Încetare</i>	5	12	1	8	0

ACTE CONEXE CORUPȚIEI					
	Art. 327	Art. 328	Art. 329	Art. 332	Art. 335
<i>Nr. fapte</i>	15	13	3	16	7
<i>Recunoașterea vinei</i>	0	1	0	6	2
<i>Condamnare</i>	2	1	0	8	4
<i>Achitare</i>	5	2	0	2	0
<i>Încetare</i>	8	10	3	6	3

2. INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE

Actele de corupție reprezintă infracțiuni, indiferent dacă sunt săvârșite în sectorul public sau cel privat, sancționarea acestora fiind prevăzută de Codul penal al Republicii Moldova. Potrivit art.44 alin.(2) din Legea integrității nr.82 din 25.05.2017, sunt considerate infracțiuni următoarele acte de corupție:

- a) **coruperea activă** (art.325 CP);
- b) **darea de mită** (art.334 CP);
- c) coruperea alegătorilor (art.181¹ CP);
- d) **coruperea pasivă** (art.324 CP);
- e) **luarea de mită** (art.333 CP);
- f) **primirea unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației** (art.256 CP);
- g) **traficul de influență** (art.326 CP);
- h) manipularea unui eveniment (art.242¹ CP);
- i) pariurile aranjate (art.242² CP);
- j) finanțarea ilegală a partidelor politice sau a campaniilor electorale, încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale (art.181² CP);
- k) delapidarea patrimoniului public;
- l) delapidarea mijloacelor din fondurile externe (art.332² CP);
- m) utilizarea contrar destinației a mijloacelor din împrumuturile interne sau fondurile externe.

Însă dintre toate acestea, doar o parte au fost selectate și supuse analizei, fiind cele mai înregistrate. Astfel, din eșantionul studiat fac parte sentințele pronunțate pentru acte de corupție prevăzute de art.256, art.324, art.325, art.326, art.333 și art.334 Cod penal.

2.1. CORUPEREA PASIVĂ

Infracțiunea care aduce atingere funcționării normale a organelor de stat și administrativ este coruperea pasivă. Potrivit legii penale, faptele comise în condițiile prevăzute de art.324 alin.(1) și alin.(2) sunt infracțiuni grave, iar cele calificate conform alin.(4) sunt infracțiuni ușoare.

Pe parcursul anului 2020, instanțele de judecată au soluționat 49 fapte de corupere pasivă, sentințele fiind pronunțate în privința a 28 inculpați (26 de bărbați și 2 femei).

Subiecții infracțiunilor de corupere pasivă, în mare parte, urmăresc obținerea banilor cât și obținerea bunurilor sau altor avantaje. Astfel, în 43 din 49 de cazuri, s-au pretins/promis bani, în 3 cazuri au fost acceptate/oferte bunuri, iar în alte 2 cazuri s-au primit/dat atât bani cât și bunuri. Coruperea pasivă a afectat, cel mai mult, ordinea publică și domeniul frontierei de stat și vamal.

Chiar dacă nu în toate sentințele de judecată este specificată valoarea mitei (în unele cazuri informația este exclusă/hașurată), din datele prezente, s-a constatat că valoarea medie a sumei pretinse/promise de către inculpați este de 8147 lei, iar a sumei primite/date este de 7466 lei. Sumele au variat între 100 lei (eliberarea certificatului medical) și 68000 lei (eliberarea avizelor de trecere liberă a loturilor de marfă importate).

CORUPERA PASIVĂ

conform art. 324 alin. (1) din
Codul Penal al Republicii Moldova

„Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de către o persoană publică sau de către o persoană publică străină de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, sau acceptarea ofertei ori promisiunii acestora pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia **se pedepsește** cu închisoare de la 3 la 7 ani cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.”

Tabel nr. 2.2. Pedepse aplicate de către instanțele judecătorești inculpaților care au comis infracțiuni de corupere pasivă

Pedepsa		alin. 1		alin. 2		alin. 4			
Amenda	Prevăzută de legea penală (u.c)	4000 – 6000		6000 - 8000		1000 - 2000			
	Aplicată de instanță (u.c.)	valoare	cazuri	valoare	cazuri	valoare	cazuri		
						3000	6	4500	1
		6000	10	800	7	900	2	1000	1
				1200	1				
Închisoare	Prevăzută de legea penală	3 -7 ani		5-10 ani		-			
	Aplicată de instanță	termen	cazuri	termen	cazuri	-			
		2	5	3,5	7	-			
		3	1	6	1	-			
	Suspendare (art. 90 CP)	2-3 ani		2 - 3 ani 2 luni		-			
Executare reală	0		6	1	-				
Privarea de dreptul de a ocupa funcții / activitate	Prevăzută de legea penală	5-10 ani		7-10 ani		0-5 ani			
	Aplicată de instanță	termen	cazuri	termen	cazuri				
		5	5	7	11	1	4		
					2	5			
Achitare	Fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii (art.390, alin.(1), pct.3 CPP)			2					
	Nu s-a constatat existența faptei infracțiunii (art.390, alin.(1), pct.1 CPP)			1		1			

Încetare	Prescripția penală (art.60 CP)			9
	Încetarea procesului penal cu aplicare sancțiunii contravenționale (art.332, alin.(2) CPP)	-	-	1
	Există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală (art.391, alin.(1), pct.6 CPP)			1
Recalificare		-	1	
Total fapte		6	15	28

Potrivit legii penale, actele de corupere pasivă se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 7 ani cu amendă în mărime de 4 000 – 6 000 unități convenționale și cu privare de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani. Analiza în acest sens a constatat că sunt aplicate pedepse mai mici decât mărimea stabilită în Codul penal. În toate cele 6 fapte de corupere pasivă, calificate conform art.324, alin.(1) Cod penal, comise de către 3 persoane, au fost aplicate amenzi în mărime de 3 000 u.c., ceea ce constituie 150 000 lei. În 4 din 6 cazuri, pentru concurs de infracțiuni, a fost stabilită amenda finală în mărime de 6 000 u.c, echivalentul a 300 000 lei.

Cât privește pedeapsa cu închisoarea, instanța de judecată a dispus într-un caz aplicarea a 2 ani de închisoare cu suspendare pentru o perioadă de 2 ani (conform art.90 Cod penal), iar în alt caz, aplicarea pedepsei cu 4 ani de închisoare cu suspendare pentru o perioadă de 3 ani. În alte 4 cazuri, a fost aplicată pedeapsa de 2 ani cu închisoare, însă fiind în prezența unui concurs de infracțiuni, s-a stabilit pedeapsa finală cu aplicarea a 5 ani de închisoare cu suspendare pentru o perioadă de 5 ani (conform art.84 Cod penal).

La aplicarea pedepsei cu privare de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate, instanțele de judecată au aplicat minimul prevăzut de legea penală - 5 ani. În cazul concursului de infracțiuni, a fost stabilită pedeapsa finală cu privare de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 8 ani.

Referitor la coruperea pasivă comisă în circumstanțele prevăzute de art.324 alin.(2) Cod penal, se menționează că pentru una din fapte instanța a aplicat amendă în mărime de 4 500 u.c. (echivalentul a 225 000 lei), adică cu 1 500 u.c. mai puțin decât minimul stabilit de lege, iar în privința altor 10 fapte, a fost aplicată amenda minimă de 6 000 u.c. (echivalentul a 30 000 lei și 12 000 lei pentru o faptă comisă în anul 2016). Acestea, au fost aplicate în circumstanțele în care inculpații au recunoscut vina în cele comise și au solicitat examinarea cauzei penale în procedură simplificată.

În perioada analizată, instanțele de judecată nu au examinat nici un caz de corupere pasivă calificat conform alin.(3) al articolului menționat, care, de fapt, reprezintă situație agravantă a acestuia.

Din totalul infracțiunilor de corupere pasivă (49 de cazuri), peste 57 la sută (28 de cazuri) au fost calificate conform art.324, alin.(4) Cod penal. În 16 cazuri dintre acestea, au fost aplicate diferite

amenzi, inclusiv cu privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a desfășura o anumită activitate pentru o perioadă de timp, în 11 cazuri a fost dispusă încetarea procesului penal, iar într-un caz a fost dispusă achitarea persoanei.

Doar în două cazuri de aplicare a amenzilor, au fost luate în calcul limitele prevăzute de norma penală, celelalte 14 cazuri fiind diminuate în acest sens.

Tabel nr. 2.3. Aplicarea amenzilor pentru infracțiunile calificate conform art.324 alin.(4) Cod penal

Nr. de cazuri	Amenda aplicată (u.c.)	Echivalentul în lei	Recunoscută vina
<i>Acțiunile prevăzute la art.324 alin.(1) Cod penal, săvârșite în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1000 la 2000 u.c.</i>			
5	750	37 500	Da
7	800	40 000	Da
2	900	45 000	Da
1	1 000	50 000	Nu
1	1 200	60 000	Nu

Aplicarea pedepsei cu privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a desfășura o anumită activitate pentru o perioadă de timp, de asemenea, a înregistrat valori minime. În 4 cazuri, a fost dispusă perioadă de 1 an, în 5 cazuri - perioada de 2 ani, iar în 2 cazuri - perioada de 3 ani.

Totodată, a fost identificat un caz de achitare a inculpatului, cât și 11 cazuri de încetare a procesului penal, invocându-se expirarea prescripției penale (9 cazuri), atragerea la răspundere contravențională (1 caz) și existența altor circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală (art.391, alin.(1), pct.6 Cod de procedură penală) (1 caz).

Din analiza sentințelor se desprinde practica aplicării pedepsei în limitele reduse inculpaților învinuiți de comiterea infracțiunilor de corupere pasivă în condițiile art.324, alin.(4) Cod penal, care au recunoscut vina și au solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată în baza probelor administrate în faza urmăririi penale (conform art.364¹ Cod de procedură penală).

Față de inculpații care nu și-au recunoscut vina (13 fapte comise), instanțele de judecată au dispus condamnarea a 2 inculpați, 1 persoana a fost achitată, iar în privința celorlalte 10 fapte s-a dispus încetarea procesului penal (9-prescripția penală, 1- existența altor circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală).

2.2. CORUPERA ACTIVĂ

Persoanele care au promis, oferit sau dat bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, unei persoane cu funcție de răspundere cu scopul de a-i îndeplini careva acțiuni ce țin de funcția pe care o exercită ultima, devin subiecți pasibili de răspundere penală pentru comiterea infracțiunii de corupere activă.

În funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, infracțiunea săvârșită în condițiile art.325 Cod penal se consideră infracțiune gravă, deoarece legea penală prevede pentru aceste fapte pedeapsă maximă cu închisoare pe un termen de până la 12 ani inclusiv.

În perioada de referință, instanțele de judecată au examinat 63 de fapte de corupere activă, comise de către 55 de persoane, inclusiv 51 de bărbați și 4 femei. În toate 63 de cazuri, obiectul infracțiunii l-a constituit banii, valoarea medie a sumei promise de către inculpați fiind de 958 lei, iar a sumei oferite - de 823 lei (în unele sentințe informația privind valoarea mitei lipsește, media fiind calculată din cazurile identificate).

CORUPERA ACTIVĂ

conform art. 325 alin. (1) din
Codul Penal al Republicii Moldova

„Promisiunea, oferirea sau darea, personal sau prin mijlocitor, unei persoane publice sau unei persoane publice străine de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru aceasta sau pentru o altă persoană, pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia **se pedepsește** cu închisoare de pînă la 6 ani cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”

Cea mai mică sumă oferită, a fost de 100 lei, pentru nedocumentarea cazurilor de încălcare a Regulamentului de circulație rutieră, grăbirea îndeplinirii unor atribuții de serviciu etc. Cea mai mare sumă oferită, a fost de 8900 lei, pentru autorizarea trecerii mijlocului de transport și a mărfurilor peste frontiera de stat fără a fi achitate taxe de vamă a bunurilor introduse în țară.

Tabel nr. 2.4. Aplicarea pedepselor de către instanțele judecătorești pentru infracțiunile de corupere activă calificate conform art.325 alin.(1) Cod penal

Pedeapsa	Nr. cazuri	Amenda aplicată (u.c.)	Echivalentul în lei	Recunoscută vina
Amenda Prevăzută de legea penală 2000 – 4000 u.c.	2	fără amendă	-	Da
	3	500	25 000	Da
	2	1000	50 000	Da
	1	1400	70 000	Da
	30	1500	75 000	29 - Da 1 - Nu
	4	1600	80 000	Da
	1	1700	85 000	Da
	16	2000	100 000	8 - Da 8 - Nu
	1	2200	110 000	Da
	2	4000	200 000	Nu
Închisoare Prevăzută de legea penală 0 - 6 ani	Nr. cazuri	Închisoare aplicată	Suspendare	Recunoscută vina
	16	0- 6 luni	Da	15 - Da 1 - Nu
	22	6 luni - 1 an	20 - Da 2 - Nu	19 - Da 3 - Nu
	20	2 ani	18 - Da 2 - Nu	15 - Da 5 - Nu
4	3 ani	Da	2 - Da 2 - Nu	
Încetare A intervenit decesul inculpatului (art.391, alin.(1), pct. 2 CPP)	1 caz			
Recalificare	0			
Total fapte	63			

Analiza sentințelor a stabilit că din totalul de 62 de condamnări, în 19 cazuri, la aplicarea pedepsei cu amendă, au fost luate în calcul limitele prevăzute de norma penală, 40 cazuri fiind diminuate în acest sens, iar în alte 2 cazuri nefiind aplicată pedeapsa pecuniară.

Cât privește pedeapsa cu închisoarea, instanța de judecată a dispus în 38 de cazuri aplicarea pedepsei până la 1 an de închisoare cu suspendare pentru 38 dintre ele (conform art.90 Cod penal), în alte 20 cazuri, aplicarea pedepsei cu 2 ani de închisoare - pentru 18 cazuri cu suspendare, iar în alte 4 cazuri a aplicat 3 ani de închisoare, la fel, cu suspendare. Respectiv, doar în 4 cazuri, a fost dispusă aplicarea pedepsei cu închisoare cu executare reală.

Examinarea cauzei în procedură simplificată a avut loc în 51 din 63 de cazuri, datorită faptului că inculpații au recunoscut vina în fapta comisă.

2.3. TRAFICUL DE INFLUENȚĂ

Dosarele penale pe acte de corupție cel mai frecvent ajunse pe băncile judecătorilor sunt cele pentru trafic de influență. În perioada de referință, judecătorii au examinat circa 115 fapte de comitere de către inculpați a traficului de influență, cu participarea a 65 de bărbați și 5 femei. Ca și în cazul coruperii active, subiecții traficului de influență sunt interesați în a obține avantaje sub formă de bani.

La stabilirea pedepsei pentru infracțiunile de trafic de influență, instanța de judecată poate alege aplicarea unei singure pedepse prevăzute de legea penală, fie este aplicată pedeapsa pecuniară, fie pedeapsa cu închisoarea.

S-au înregistrat 84 de fapte săvârșite în condițiile prevăzute în art. 326, alin.(1) și alin.(1¹) Cod penal, soluționate de către instanțele de judecată. Valoarea obiectului infracțiunii a fost între 500 lei și circa 231 800 lei (*exercitarea influenței asupra persoanelor care exercită sau conduce urmărirea penală pentru a nu fi atras la răspundere penală pentru comiterea infracțiunilor*). În 4 din cazuri, transmiterea banilor a avut loc sub controlul Centrului Național Anticorupție.

Pentru 12 din aceste fapte, instanța a aplicat amendă în limitele stabilite de lege, iar în privința altor 22 de cazuri, au fost aplicate amenzi între 1 500 u.c. și 1 900 u.c.. Doar 7 inculpați, în privința cărora instanța a dispus aplicarea pedepsei pecuniare, nu și-au recunoscut vina, cauzele penale fiind examinate în procedură generală. În privința acestora, s-a dispus aplicarea amenzilor în valoare de 1 500 u.c. (2), 2 000 u.c. (2), 2 200 u.c. (1) și 2 500 u.c. (2).

TRAFICUL DE INFLUENȚĂ

conform art. 326 alin. (1) din
Codul Penal al Republicii Moldova

„Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje, pentru sine sau pentru o altă persoană, de către o persoană care are influență sau care susține că are influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, persoane publice străine, funcționar internațional, pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite, se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de până la 6 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”

Cât privește pedeapsa cu închisoarea, instanța de judecată a dispus în 14 cazuri aplicarea pedepsei până la 1 an inclusiv de închisoare, în 7 cazuri - aplicarea pedepsei cu 2 ani de închisoare, iar în alte 20 de cazuri - aplicarea pedepsei cu 3 ani de închisoare. Niciuna din pedepsele cu închisoarea nu a fost stabilită cu executare reală, fiind aplicată condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei în temeiul art.90 Cod penal, pentru o perioadă de la 1 până la 4 ani.

Totodată, au fost identificate 2 cazuri de achitare a inculpaților și 6 cazuri de încetare a procesului penal.

Tabel nr. 2.5. Pedepse aplicate de către instanțele judecătorești inculpaților care au comis infracțiunea Trafic de influență

Trafic de influență (Art. 326 Cod Penal)							
Pedeapsa		alin. 1 / alin. 1 ¹		alin. 2		alin. 3	
Amenda	Prevăzută de legea penală (u.c)	2000-3000		3000-4000		4000-6000	
	Aplicată de instanță	valoare	cazuri	valoare	cazuri	3000	1
		1500	12	2250	3		
		1600	2	2400	1		
		1700	1				
		1800	5	2500	3		
		1900	2				
		2000	8	3000	2		
		2200	2				
2500	2	4000	1				
Închisoare	Prevăzută de legea penală (ani)	0 -6 ani / 0 -3 ani		2-7 ani		3-8 ani	
	Aplicată de instanță	termen	cazuri	termen	cazuri	-	
		0 - 1	14	0 – 1,5	12	-	
		2	7	2	4	-	
		3	20	3	3	-	
Suspendare (art. 90 CP)	de la 1 la 4 ani				-		
Achitare	Fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii (art. 390, alin. (1), pct. 3 CPP)	2		0		-	
Încetare	A intervenit decesul inculpatului (art.391, alin. (1), pct 2 CPP)	4		1		-	
	Prescripția penală (art. 60 CP)	2		0		-	
Recalificare		0		0		0	
Total fapte		84		30		1	

Au fost identificate 30 de fapte încadrate potrivit art.326, alin.(2) Cod penal. Conform datelor din sentințe, inculpații au operat cu sume între 1 000 de lei și circa 380 900 de lei. Suma maximă transmisă pentru exercitarea influenței a fost de 248 830 lei (pentru a influența persoanele cu funcții de demnitate publică în vederea adoptării unei hotărâri de judecată favorabile fără ca hotărârea respectivă să fie atacată cu apel). În 5 cazuri din 30, transmiterea banilor a avut loc, sub controlul ofițerilor CNA.

Instanțele de judecată au decis să aplice inculpaților amenzi mai mici decât cele prevăzute de norma legală în 7 cazuri, fiind stabilite pedepse pecuniare între 2 250 u.c. și 2 500 u.c.. În alte 3 cazuri, valoarea amenzii aplicate a fost de 3 000 u.c. și 4 000 u.c.

La stabilirea pedepsei cu închisoarea, în 12 cazuri a fost dispusă aplicarea pedepsei mai mici decât cea prevăzută de legea penală, instanța de judecată a stabilit termenul de până la 1 an și 6 luni. În alte 7 cazuri, a fost decisă aplicarea pedepsei cu închisoarea pe un termen de 2 și 3 ani. Suplimentar, se menționează un caz de încetare a procesului penal, în legătură cu intervenirea decesului inculpatului.

A fost înregistrat un singur caz de comitere a infracțiunii de trafic de influență cu încadrarea conform art.326, alin. (3) Cod penal. Pentru a exercita influența asupra persoanelor cu funcții de demnitate publică, inculpatul a pretins și a primit suma de 339 200 lei, fapt pentru care instanța de judecată a dispus condamnarea acestuia cu aplicarea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 3000 u.c.

2.4. PRIMIREA UNEI REMUNERAȚII ILICITE PENTRU ÎNDEPLINIREA LUCRĂRILOR LEGATE DE DESERVIREA POPULAȚIEI

Corupția se dovedește a fi prezentă practic în toate domeniile, indiferent dacă vorbim de sectorul public sau privat. Actele de corupție sunt comise de către persoane aflate atât în funcții de răspundere, cât și de persoane fără funcții de răspundere, angajați într-o întreprindere, instituție sau organizație cum este în cazul infracțiunii prevăzute în art.256 din Codul Penal al RM „Primirea unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației”.

Această infracțiune se manifestă prin primirea prin extorcare, de către un lucrător, fără funcție de răspundere care este angajat în cadrul unei întreprinderi, instituție sau organizație în cadrul căreia prestează servicii de deservire a populației, indiferent de domeniul de activitate a acesteia (comerț, alimentație publică, transport, deservire socială, medicală, comunală, sau de altă natură, lucrări și servicii conform obligațiilor de serviciu ale acestui salariat). În cazul primirii unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației, subiectul infracțiunii nu poate fi funcționar public.

PRIMIREA UNEI REMUNERAȚII ILICITE PENTRU ÎNDEPLINIREA LUCRĂRILOR LEGATE DE DESERVIREA POPULAȚIEI

conform art. 256 alin. (1) din
Codul Penal al Republicii Moldova

„Primirea, prin extorcare, de către un salariat dintr-o întreprindere, instituție sau organizație, a unei remunerații sau a altor avantaje patrimoniale pentru îndeplinirea unor lucrări sau pentru prestarea unor servicii în sfera comerțului, alimentației publice, transportului, deservirii sociale, comunale, medicale sau de altă natură, lucrări și servicii ce țin de obligațiile de serviciu ale acestui salariat, **se pedepsește** cu amendă în mărime de la 550 la 750 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 180 de ore.”

Varianta agravată a infracțiunii de la art.256 din CP al RM presupune comiterea acesteia:

- a) repetat;
- b) de două sau mai multe persoane;
- c) în proporții mari.

Chiar și fiind săvârșită în variantă agravantă, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil al acesteia, fapta inculpaților de primire a unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației se consideră a fi infracțiune ușoară, deoarece legea penală prevede în calitate de pedeapsă maximă pedeapsa închisorii pe un termen de până la 2 ani inclusiv.

Pe parcursul anului 2020, în instanțele de judecată din țară, au fost soluționate 25 de fapte infracționale calificate conform art.256 Cod penal săvârșite de 3 persoane angajate în instituții medicale din țară.

Prin comiterea acestor fapte, inculpații au adus atingere domeniului serviciilor medicale, creând în societate o imagine nefavorabilă în privința instituțiilor medicale și formarea unei opinii publice precum că toți medicii sunt corupți.

Inculpații urmăreau scopul obținerii unor remunerații ilicite pentru prestarea serviciilor pentru care sunt remunerați prin salariu de către instituția în care activează. Aceste remunerații ilicite au fost în toate cazurile sume bănești care variau de la 200 lei (acordarea asistenței medicale) până la 8000 lei (intervenție chirurgicală). În 24 din 25 de cazuri, suma extorcată a coincis cu suma primită. Obiectul mitei a atins valoarea medie de 2384 lei, valoarea totală a mitei primite de către salariații în instituții medicale fiind de 59600 lei.

Instanțele de judecată au soluționat 13 fapte calificate conform art.256 alin.(1) CP al RM și 12 fapte calificate conform art.256 alin.(2) din CP al RM.

Tabel nr. 2.1. Pedepse aplicate de către instanțele judecătorești inculpaților care au comis infracțiuni de primire a unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației

Primirea unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației (Art. 256 Cod Penal)			
Pedeapsa		alin. 1	alin. 2
Amenda	Prevăzută de legea penală	550-750 u.c.	750-1350 u.c.
	Aplicată de instanță	500 u.c.- 1 caz 550 u.c.- 12 cazuri	700 u.c. - 7 cazuri
Muncă neremunerată (ore)	Prevăzută de legea penală	120-180 ore	180 – 240 ore
	Aplicată de instanță	-	-
Închisoare	Prevăzută de legea penală	-	0-2 ani
	Aplicată de instanță	-	-
Privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate	Prevăzută de legea penală	-	-
Achitare		-	-
Încetare	Încetarea procesului penal cu aplicare sancțiunii contravenționale (art. 332 alin. (2) CPP) și Prescripția contravențională art. 30 CC.	-	5
Total fapte		13	12

Analiza datelor incluse în tabel, constată că instanțele de judecată au decis aplicarea exclusivă a amenzii penale pentru actele de corupție comise în condițiile art.256 alin.(1) Cod penal. În 1 din 13 cazuri a fost aplicată amenda în mărime de 500 u.c., cotă mai mică decât amenda prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă (550 - 750 u.c.). Analiza indicatorilor pe acest caz, a constatat că inculpatul a fost caracterizat pozitiv la locul de muncă, a comis prima infracțiune, care după gravitate este ușoară și a recunoscut vina în cele comise. Pedepsa cu amenda în mărime de 550 u.c. a fost aplicată în privința unui inculpat vinovat de comiterea a 12 episoade de primire a unei remunerații ilicite pentru fiecare episod în parte. Acesta și-a recunoscut vina și a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată, conform art. 364¹ din Cod penal, iar în rezultat, pentru concurs de infracțiuni, instanța a aplicat pedeapsa de 4 000 u.c., echivalentul a 200 000 lei.

În cazul primirii unor remunerații ilicite, prevăzute la art.256 alin.(2) Cod penal, judecătorii au aplicat amenda de 700 u.c., echivalentul a 35 000 lei, însă inculpatul, înregistrând concurs de infracțiuni, a primit pedeapsa finală, conform art. 84 Cod penal, în mărime de 4 000 u.c., adică echivalentul a 200 000 lei. Totodată, în privința a 5 fapte comise de unul dintre inculpați, deoarece fapta a constituit o contravenție, instanța a încetat procesul penal cu aplicarea sancțiunii contravenționale, însă fiind expirată prescripția contravențională, fapta a fost încetată în condițiile art.30 Cod contravențional.

Deși instanța putea dispune aplicarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității sau închisoare până la 2 ani (art.256, alin.(2)), nu a fost înregistrat nici un caz de acest gen.

2.5. LUAREA DE MITĂ

Potrivit art.333, alin.(1) Cod penal, „*Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de către un arbitru ales sau numit să soluționeze prin arbitraj un litigiu, de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească ori o altă organizație nestatală sau de către o persoană care lucrează pentru o astfel de organizație, de către un participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, sau acceptarea unor oferte ori promisiuni din partea acestora pentru a îndeplini sau nu, pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni fiind în exercițiul funcției sale sau contrar acesteia fie în cadrul unui eveniment sportiv sau al unui eveniment de pariat...*” alin.(3) “...săvârșite: a) în proporții deosebit de mari; b) în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale, se pedepsesc cu amendă în mărime de la 4350 la 6350 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 10 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 7 ani.”

Astfel, pe Portalul național al instanțelor de judecată, s-a identificat o sentință pronunțată în privința a 6 inculpați învinuiți pentru comiterea infracțiunii de luarea de mită. Instanța de judecată a decis achitarea inculpaților pe motiv că nu s-a constatat existența faptelor infracțiunii. Respectiva cauză penală a fost investigată de către Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate

și Cauze Speciale, după care a fost expediată în instanța de judecată pentru a fi soluționată. Sentința respectivă a fost contestată, iar cauza se regăsește în agenda ședințelor Curții de Apel Chișinău.

3. INFRAȚIUNI CONEXE CORUPȚIEI

Potrivit art. 45 alin. (1) din Legea integrității nr. 82 din 25.05.2017, „*actele conexe actelor de corupție reprezintă infracțiuni și contravenții, săvârșite în sectorul public și în cel privat, a căror sancționare este prevăzută de Codul penal și Codul contravențional*”.

Iar în conformitate cu alin. (2) al aceluiași articol, următoarele acte reprezintă infracțiuni conexe actelor de corupție, care au fost săvârșite împreună sau în legătură directă cu un act de corupție:

- a) exercitarea atribuțiilor de serviciu în sectorul public în situație de conflict de interese;
- b) exercitarea atribuțiilor de serviciu în sectorul privat în situație de conflict de interese;
- c) **abuzul de putere sau abuzul de serviciu în sectorul public;**
- d) **abuzul de serviciu în sectorul privat;**
- e) **excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu;**
- f) **neglijența în serviciu;**
- g) falsificarea rezultatelor votării;
- h) obținerea frauduloasă a mijloacelor din fonduri externe;
- i) **falsul în acte publice;**
- j) falsul în documente contabile;
- k) tănuirea averii și a intereselor personale de către declaranții din sectorul public;
- l) tănuirea averii și a intereselor personale de către declaranții din sectorul privat;
- m) îmbogățirea ilicită;
- n) încălcarea regimului de confidențialitate a informațiilor din declarațiile de avere și interese personale;
- o) încălcarea regulilor de creditare, a politicilor de acordare a împrumuturilor sau a regulilor de acordare a despăgubirii/indemnizației de asigurare;
- p) gestiunea defectuoasă sau frauduloasă a băncii;
- q) obstrucționarea supravegherii bancare.

La fel ca și în cazul infracțiunilor de corupție, au fost selectate doar unele articole din Codul penal care fac referire la actele conexe corupției, pentru analiza sentințelor pronunțate de către instanțele de judecată în perioada anului 2020. Astfel, au fost selectate art.327, art.328, art.329, art.332 și art.335 din Codul penal.

3.1. ABUZUL DE PUTERE SAU ABUZUL DE SERVICIU

Instanțele de judecată din Republica Moldova, au examinat, pe parcursul anului 2020, 15 infracțiuni de abuz de putere sau abuz de serviciu, în care au figurat 13 bărbați și 2 femei, cu funcții de răspundere.

De obicei, săvârșirea abuzului de putere sau abuzului de serviciu are loc prin comiterea unor acțiuni, dar sunt și cazuri în care această infracțiune este realizată prin inacțiuni (*spre exemplu,*

tăinuirea de către primar a unor informații importante pentru luarea unor decizii de către consiliul local).

În cazul infracțiunilor de abuz de putere sau abuz de serviciu, nu se face referire la valoarea mitei, deoarece în mare parte se cauzează daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice. Potrivit Hotărârii Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 327 alin.(1) și 361 alin.(2) lit.d) din Codul penal nr. 33 din 07.12.2017, a fost declarat neconstituțional textul *“intereselor publice sau”* din alineatul (1) al articolului 327 Cod penal. De aceea, la aplicarea de către instanța de judecată a pedepsei pentru fapta comisă, se ține cont de toate circumstanțele cauzei, fiind analizate caracterul și mărimea pagubei materiale, gradul influenței negative a faptei prejudiciabile asupra activității instituției. Iar în cazul în care daunele cauzate nu sunt considerabile, persoanei vinovate i se aplică doar sancțiune disciplinară.

ABUZUL DE PUTERE SAU ABUZUL DE SERVICIU

conform art. 327 alin. (1) din
Codul Penal al Republicii Moldova

„Folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.”

Tabel nr. 3.1. Pedepse aplicate de către instanțele judecătorești inculpaților care au comis Abuzul de putere sau abuzul de serviciu

Abuzul de putere sau abuzul de serviciu (Art. 327 Cod Penal)				
Pedepsa		alin. 1		alin. 2
Amenda	Prevăzută de legea penală u.c.	650-1150		1350-2350
	Aplicată de instanță	valoarea	cazuri	-
		800	1	
		400	1	
Închisoare	Prevăzută de legea penală	0 - 6 ani		2 - 7 ani
	Aplicată de instanță	-		-
Privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate	Prevăzută de legea penală	2 - 5 ani		5 - 10 ani
	Aplicată de instanță	termen	cazuri	-
		2 ani	2	
Achitare	Nu s-a constatat existența faptei infracțiunii (art. 390, alin. (1), pct. 1 CPP)	2		1
	Fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii (art. 390, alin. (1), pct. 3 CPP)	-		2
Încetare	A intervenit decesul inculpatului (art.391, alin. (1), pct 2 CPP)	1		-
Încetare	Încetarea procesului penal cu aplicare sancțiunii contravenționale (art.332 alin.(2) CPP)	4		3
	Prescripția contravențională (art.30 CC)			
Recalificare		0		-
Total fapte		9		6

Conform datelor disponibile în sentințele soluționate de către instanțele de judecată pe parcursul anului de referință, s-a stabilit că prin comiterea actelor de abuz de putere sau abuz de serviciu a fost cauzat prejudiciu statului în sumă totală de 272 514 lei.

Analiza datelor scot în evidență că pentru comiterea faptelor de abuz de putere sau abuz de serviciu în condițiile prevăzute de art.327, alin.(1) Cod penal, inculpații au primit în mare parte sentințe de achitare și încetare. Pentru una din fapte, instanța a stabilit eronat în dispozitivul sentinței, încetarea procesului penal în conformitate cu art.391, alin.(1), pct.2 din Cod procedură penală, care prevede încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea decesului inculpatului, de fapt, încetarea fiind condiționată de declararea neconstituționalității textului „intereselor publice sau” acesta fiind și argumentele instanței, iar în 4 cazuri s-a dispus încetarea procesului penal cu aplicare sancțiunii contravenționale (art.332, alin.(2) Cod procedură penală), cu încetarea ulterioară a procesului în legătură cu expirarea termenului de prescripție contravențională.

Pentru 2 din faptele înregistrate, instanța de judecată a stabilit aplicarea pedepsei pecuniare în mărime de 800 u.c. și, respectiv, 400 u.c., fiind dispusă în privința inculpaților și privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate o perioadă de 2 ani.

Nu a fost identificată nici o sentință de condamnare pe fapte de abuz de putere sau abuz de serviciu calificate potrivit art.327, alin.(2) Cod penal. Faptele examinate s-au finisat prin pronunțarea de către instanța de judecată a 3 decizii de achitare a persoanei și 3 sentințe de încetare a procesului penal cu aplicare sancțiunii contravenționale și încetarea procesului din motivul expirării termenului prescripției contravenționale.

În cazul acestor infracțiuni, ar putea fi dezvoltate ipotezele tergiversării intenționate a examinării cazurilor sau insuficiența probelor care ar duce la pronunțarea sentințelor de condamnare în privința inculpaților.

3.2. EXCESUL DE PUTERE SAU DEPĂȘIREA ATRIBUȚIILOR DE SERVICIU

În perioada de referință, instanțele de judecată, au examinat 13 fapte de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu. Printre inculpații pe aceste dosare, se numără 10 bărbați și o femeie.

Asemenea actelor conexe corupției analizate mai sus, prin excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu inculpatul încalcă legislația penală prin comiterea unor acțiuni care depășesc limitele drepturilor și atribuțiilor acordate, prin cauzarea daunelor considerabile intereselor publice (Hotărârea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 328 alin.(1) din Codul penal nr. 22 din 27.06.2017).

EXCESUL DE PUTERE SAU DEPĂȘIREA ATRIBUȚIILOR DE SERVICIU

conform art. 328 alin. (1) din Codul Penal al Republicii Moldova

„Săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani”

Pe portalul instanțelor de judecată, au fost identificate 8 fapte încadrate conform art.328, alin.(1) Cod penal și 5 fapte încadrate conform alin.(3) al articolului respectiv.

Pentru faptele de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu, nu a fost identificată nici o sentință de condamnare a inculpaților, fiind constatate doar decizii de achitare a inculpaților sau de încetare a procesului penal din motive de nereabilitare.

Tabel nr. 3.2. Pedepse aplicate de către instanțele judecătorești inculpaților care au comis Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu

Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu (Art. 328 Cod Penal)					
Pedepsa		alin. 1	alin. 1 ¹	alin. 2	alin. 3
Amenda	Prevăzută de legea penală (u. c.)	650 - 1150	1200 - 4000	-	-
	Aplicată de instanță	-	-	-	-
Închisoare	Prevăzută de legea penală	0 - 3 ani	0 - 6 luni	2 - 6 ani	6 - 10 ani
	Aplicată de instanță	-	-	-	-
Privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate	Prevăzută de legea penală	2 - 5 ani	2 - 5 ani	5 - 10 ani	10-15 ani
	Aplicată de instanță	-	-	-	-
Achitare	Fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii (art. 390, alin. (1), pct. 3 CPP)	2	-	-	-
Încetare	Încetarea procesului penal cu aplicare sancțiunii contravenționale (art.332 alin.(2) CPP) Prescripția contravențională (art. 30 CC)	3	-	-	2
	Există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală (art. 391, alin. (1) pct. 6 CPP)	-	-	-	3
	Prescripția penală (art. 60 CP)	3	-	-	-
Recalificare		0	-	-	0
Total fapte		8	0	0	5

Inculpații au fost achitați pentru infracțiunea incriminată din motiv că faptele acestora nu au întrunit elementele infracțiunii. Alte fapte au fost încetate din motiv că nu constituie infracțiune și urmează a fi aplicată o sancțiune contravențională. În 5 cazuri, termenul prescripției contravenționale a expirat, iar în 3 cazuri au fost stabilite alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală a persoanei. Totodată, 3 procese penale au fost încetate în legătură cu expirarea prescripției penale.

3.3. NEGLIJENȚA ÎN SERVICIU

Pentru faptele privind „neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice”, prevăzute la art.329 Cod penal, instanța de judecată a decis încetarea celor 3 procese penale examinate. Unul dintre acestea, a fost încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție penală (art.60 Cod penal), iar celelalte două au fost încetate deoarece fapta persoanei constituie o contravenție administrativă, termenului de prescripție contravențională fiind deja expirat.

3.4. FALSUL ÎN ACTE PUBLICE

Conform art.332, alin.(1) Cod Penal, “Înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material sau din alte interese personale, **se pedepsesc cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 2 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani**”.

S-au identificat 16 fapte de înscriere a falsului în acte publice, soluționate în instanțele de judecată pe parcursul anului 2020, cu participarea în calitate de inculpați a 3 femei și 12 bărbați.

Actele de fals în acte publice a afectat în mare parte domeniul achizițiilor publice, bugetul și proprietatea publică.

Tabel nr.3.3. Pedepse aplicate de către instanțele judecătorești inculpaților care au comis infracțiunea Fals în acte publice

Falsul în acte publice (Art. 332 Cod Penal)				
Pedepsa		alin. 1		alin. 2
Amenda	Prevăzută de legea penală (u.c.)	850-1350		1350-2350
	Aplicată de instanță	valoarea	cazuri	-
		637,50	1	
		650	2	
		850	1	
900	1			
Închisoare	Prevăzută de legea penală	0 - 2 ani		1-6 ani
	Aplicată de instanță	termen	cazuri	-
		6 luni	1	
Suspendare (art. 90 CP)	1 an		-	
Privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate	Prevăzută de legea penală	2-5 ani		5-10 ani
	Aplicată de instanță	termen	cazuri	-
		2 ani	3	
3 ani	3			
Achitare	Fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii (art.390, alin (1), pct.3 CPP)	1		1
	Fapta nu a fost săvârșită de inculpat (art.390, alin.(1), pct.2 CPP)	1		-
Încetare	Prescripția penală (art.60 CP)	5		-
Recalificare		0		-
Total fapte		15		1

În 3 cazuri, instanța de judecată a aplicat amenzi diminuate în mărime de 637,50 u.c. și 650 u.c. În alte cazuri, instanța a dispus aplicarea amenzii de 580 u.c. și, respectiv, 900 u.c. Pedepsa cu închisoare a fost stabilită doar pentru una dintre faptele soluționate, inculpatul primind 6 luni de închisoare, cu suspendarea executării pedepsei pentru o perioadă de probațiune timp de un an.

În 6 din cazurile în care a fost dispusă aplicarea unei pedepse sub formă de amendă și închisoare, inculpații au fost privați și de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, pentru perioade de 2 și 3 ani.

3.5. ABUZUL DE SERVICIU

În anul 2020, instanțele de judecată au soluționat 6 cazuri de abuz de serviciu, conform art.335, alin.(1) din Cod penal. Potrivit articolului menționat *“Folosirea intenționată de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau o altă organizație nestatală ori care lucrează pentru o astfel de organizație a situației de serviciu, a bunurilor organizației în interes material, în alte interese personale sau în interesul terților, direct ori indirect, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani”*.

Analiza sentințelor, a stabilit că unul dintre cazuri a fost recalificat conform art.184 alin.(1) Cod penal, iar un caz a fost încetat fiindcă fapta inculpatului constituia de fapt o contravenție, ulterior fiind încetată din cauza expirării prescripției contravenționale.

Doar în privința unei fapte, instanța a aplicat inculpatului amendă în mărime de 500 u.c. și l-a privat de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pentru o perioadă de 2 ani, pe când în cazul altor doi inculpați recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii de abuz de putere, procesul penal a fost încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție penală (art.60 Cod penal).

4. PROFILUL INFRACTORULUI

Personalitatea infractorului, în sensul prezentului studiu, reprezintă fenomenul care poate fi studiat sub aspect general cât și în dependență de diferite categorii. Astfel, profilul infractorului implicat în acte de corupție a fost elaborat prin prisma a trei categorii: profilului subiecților coruperii pasive; profilului subiecților coruperii active și profilului subiecților traficanti de influență.

La categoria subiecților coruperii pasive sunt atribuiți inculpații cercetați pentru primirea unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației (art.256 Cod penal), corupere pasivă (art.324 CP) și luarea de mită (art.333 CP).

Subiecții coruperii active includ inculpații care au comis acte de corupere activă prevăzut la art.325 al Cod Penal (*Analiza datelor instanțelor de judecată pentru anul 2020, nu a identificat sentințe pe cazuri de dare de mită, prevăzute de art.334 CP*).

Subiecții traficantilor de influență includ inculpații care au pretins, acceptat sau primit, personal sau prin mijlocitor, anumite privilegii sau avantaje, sau care au susținut că au avut influență asupra unor persoane publice, pentru a le face să îndeplinească anumite acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite (art.326 CP).

Figura nr. 4.1. Descifrarea subiecților, reieșind din episoadele cercetate în sentințele judecătorești

În figura de mai sus, este reflectată informația în baza căreia a fost realizată analiza personalității infractorului. Au fost selectate 141 de sentințe pronunțate de către instanțele de judecată în privința examinării a 259 episoade (fapte) calificate conform art.256, art.324, art.333, art.325 și art.326 din Codul Penal. Profilul infractorului a fost analizat cu selectarea informațiilor referitoare la 162 de inculpați, dintre care 149 bărbați și 13 femei.

4.1. SUBIECȚII CORUPERII PASIVE

Majoritatea subiecților coruperii pasive sunt bărbați, au fost stabilite doar 3 cazuri în care femeile au ajuns în instanțele de judecată pentru participarea în acte de corupere pasivă. Subiecții coruperii pasive, sunt predispuși în a comite acte de corupție la vârsta medie de 45 ani, în cazul bărbaților și de 46 ani în cazul femeilor.

Corupții sunt persoanele care au reușit să absolutească studii superioare, iar la momentul comiterii infracțiunii, activau în domeniul public. Subiecții coruperii pasive, sunt cei care nu obișnuiesc a recunoaște vina în comiterea actelor de corupție.

Figura nr. 4.1.1. Subiecții coruperii pasive, reieșind din episoadele cercetate în sentințele judecătorești

Caracteristica bărbaților

Nr. Bărbați: 33
Nr. episoade: 71
Vârsta medie: 45 ani

TOTAL

Nr. inculpați: 36
Nr. episoade: 74

Caracteristica femeilor

Nr. Femei: 3
Nr. episoade: 3
Vârsta medie: 46 ani

Domenii afectate:

- Ordine publică;
- Achiziții publice;
- Organele de control;
- Servicii medicale;
- Frontiera de stat și activitatea vamală.

Domenii afectate:

- Ordine publică;
- Sistemul de învățământ;
- Servicii medicale.

Inculpații vizați în acte de corupție pasivă nu s-au intimidat să comită infracțiunea la locul de muncă, iar o parte din aceștia au ales să primească avantajele necuvenite în stradă.

4.2. SUBIECȚII CORUPERII ACTIVE

Analiza subiecților coruperii active constată că 3 din 4 inculpați sunt bărbați. Doar a 4-a persoană care a primit sentință pe acte de corupere activă este femeie.

Bărbații sunt predispuși a oferi avantaje necuvenite la vârsta medie de 38 ani. Analiza datelor, conturează ipoteza recurgerii la săvârșirea actelor de corupere activă a persoanelor care au o pregătire profesională mai slabă, 52 la sută dintre inculpați au studii medii sau studii medii incomplete.

Referitor la locul de muncă a inculpaților, s-a stabilit că 4% sunt angajați în sectorul public, 22% angajați în sectorul privat, iar 39% nu sunt angajați oficial în câmpul muncii. În privința a 35% dintre aceștia, lipsește informația privind domeniul de activitate. Bărbații, subiecți ai coruperii active, aleg să ofere avantaje necuvenite în automobile sau edificiile autorităților. Iar cel mai des, comiterea infracțiunilor de corupere activă are loc în stradă.

Femeile sunt mai puțin predispuse în oferirea avantajelor ilicite, vârsta medie la care acestea încalcă legea penală este de 44 ani. Din numărul total de femei, s-a stabilit un singur caz când inculpata are studii superioare, majoritatea au un nivel mediu de pregătire profesională.

Admițând o interpretare procentuală a ponderii subiecților coruperii active, am putea menționa că 75% dintre femei sunt angajate în sectorul privat, 17% fac parte din categoria celor care activează în sectorul public, iar celelalte 8% nu sunt angajate oficial în câmpul muncii. De obicei, femeile recurg la oferirea de avantaje ilicite în edificiile autorităților.

Figura nr.4.2.1. Subiecții coruperii active, reieșind din episoadele cercetate în sentințele judecătorești

<u>Caracteristica bărbaților</u>	<u>Comun</u>	<u>Caracteristica femeilor</u>
Nr. Bărbați: 51		Nr. Femei: 4
Nr. episoade: 51	Nr. inculpați: 55	Nr. episoade: 12
Vârsta medie: 38 ani	Nr. episoade: 63	Vârsta medie: 44 ani
<u>Domenii afectate:</u>	Neangajați în câmpul muncii sau angajați privați	<u>Domenii afectate:</u>
- Securitatea circulației rutiere;		- Servicii medicale;
- Organele de control;		- Servicii învățământ;
- Ordinea publică.		- Frontiera de stat și activitatea vamală

4.3. SUBIECȚII TRAFICULUI DE INFLUENȚĂ

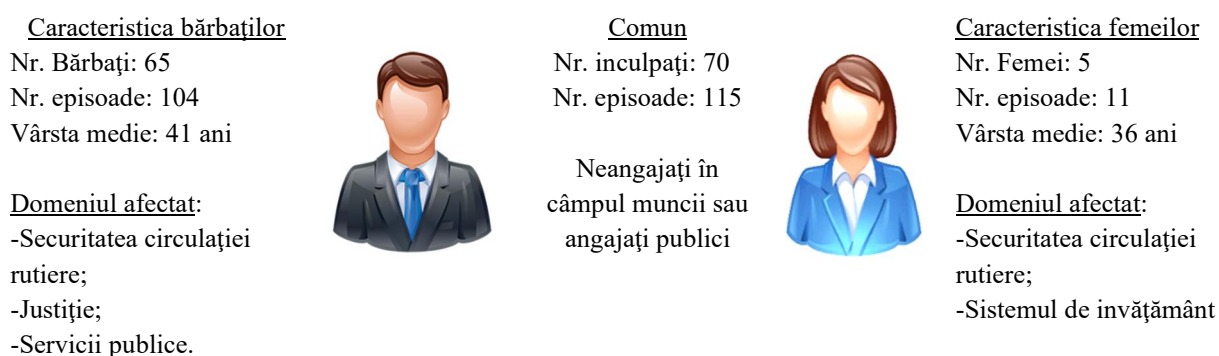
Din numărul total de 115 episoade soluționate în privința persoanelor care au comis trafic de influență, 104 au fost comise de bărbați, iar în privința femeilor au fost înregistrate 11 cazuri.

Bărbații comit traficul de influență la vârsta medie de 41 ani. Categoria bărbaților traficanți, posedă un nivel mai bun de pregătire profesională. Se atestă că 48% dintre traficanți au absolvit studii superioare, 17% au studii medii de specialitate, iar 34% au un nivel mediu sau mai mic de

studii. În funcție de locul de muncă, 14 la sută din subiecți activează în sectorul public, 7% vin din sectorul privat, iar 60% nu sunt angajați în câmpul muncii. În cazul a 19% nu a fost înregistrat domeniul de activitate a subiecților traficului de influență.

Femeile sunt sensibile la săvârșirea traficului de influență la vârsta medie de 36 de ani, reprezentând doar 10% din traficanții de influență. Comparativ cu bărbații, acestea au un nivel mai slab de pregătire profesională, înregistrându-se doar cazuri cu studii medii și medii incomplete. S-a stabilit, că subiecții traficanți de influență, de obicei, comit infracțiunea în stradă.

Figura nr.4.3.1. Subiecții traficului de influență, reieșind din episoadele cercetate în sentințele judecătorești

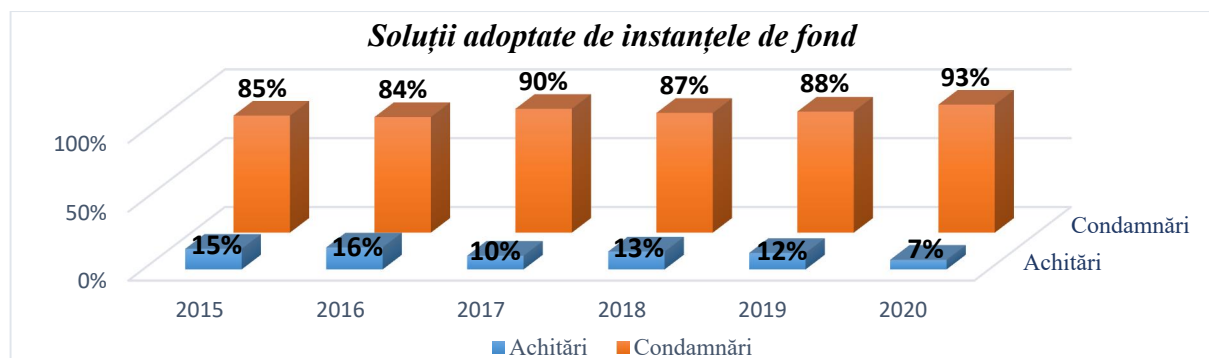

5. PEDEPSE APLICATE DE CĂTRE INSTANȚELE DE JUDECATĂ

Din numărul total de 314 capete de acuzare, în 76% din cazuri instanțele de judecată au stabilit vinovăția inculpaților, pronunțând sentințe de condamnare cu aplicarea pedepselor prevăzute de legea penală (238 de sentințe). În 17% din cazuri, instanța a dispus încetarea pe temeuri de nereabilitare (55 sentințe), iar în alte 7%, ceea ce constituie 22 fapte, instanțele au pronunțat sentințe de achitare a persoanelor cu reabilitarea acestora.

Pe cauzele penale privind învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.327 alin.(1) Cod penal, instanțele judiciare de preferință și-au motivat sentințele de încetare conducându-se de Hotărârea Curții Constituționale nr.33 din 07.12.17, de declarare a neconstituționalității textului “intereselor publice sau”.

Figura nr. 5.1. Statistica soluțiilor adoptate de către instanțele de fond în perioada 2015-2020

Notă: În figura de mai sus, cu culoare portocalie sunt reprezentate condamnările (inclusiv atât sentințele

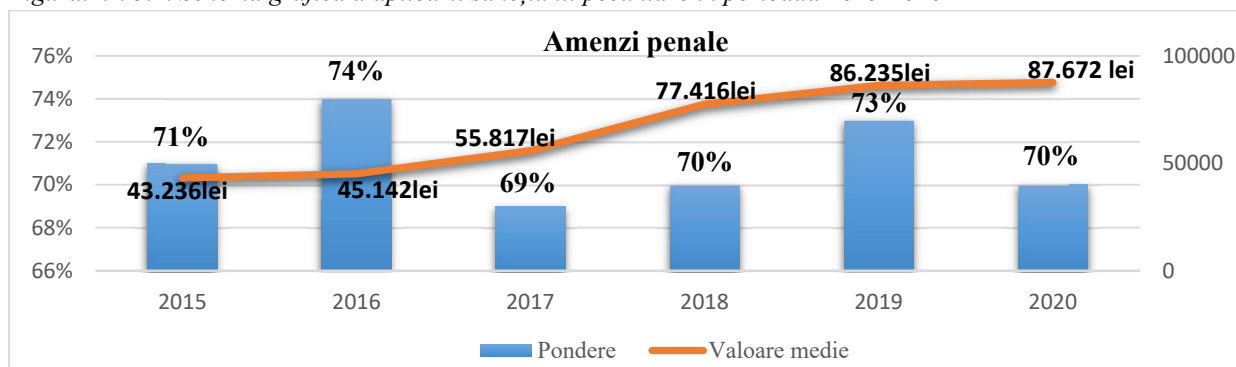
de condamnare, cât și sentințele de încetare), iar cu culoare albastră sunt reflectate sentințele în care instanța a decis a achita inculpații.

5.1. APLICAREA PEDEPSELOR CU AMENDĂ

Din cele 238 de sentințe de condamnare pronunțate pe parcursul anului 2020, în 70% din cazuri a fost stabilită pedeapsa cu amendă. Comparativ cu anul 2019, chiar dacă au fost aplicate mai puține amenzi, valoarea medie a acestora este puțin mai mare, constituind în mediu 87 672 lei (în anul 2019, media amenzilor a constituit 86 235 lei).

Creșterea valorii amenzilor, ar putea fi generată de scăderea numărului de sentințe adoptate pe infracțiuni de corupție și conexe corupției săvârșite până la momentul majorării unității convenționale de amendă (Lege nr.208 din 17.11.2016 privind modificarea și completarea Codului contravențional al Republicii Moldova).

Figura. nr. 5.2. Schema grafică a aplicării sancțiunii pecuniare în perioada 2015-2020

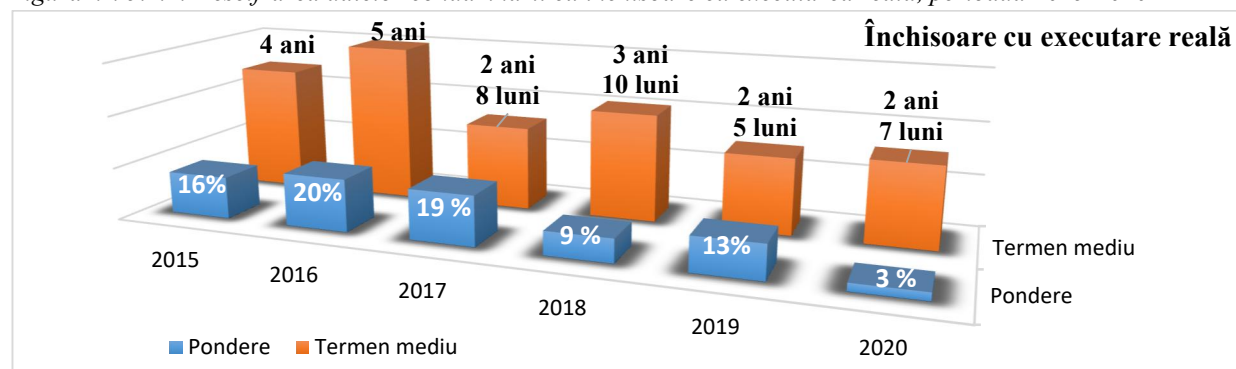

5.2. APLICAREA PEDEPSELOR CU ÎNCHISOAREA

În anul 2020, a scăzut considerabil aplicarea de către instanțele de judecată a pedepselor cu închisoare cu executare reală.

Din numărul total de 238 de condamnări, pedeapsa cu închisoarea a fost aplicată pentru comiterea 141 de fapte, dintre care, în 137 de cazuri a fost aplicată condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, în conformitate cu art.90 Cod Penal. Respectiv, au fost înregistrate doar 4 cazuri în care inculpații au primit pedeapsă cu închisoare cu executare reală.

Figura nr. 5.2.1. Descifrarea datelor condamnării cu închisoare cu executarea reală, perioada 2015-2020

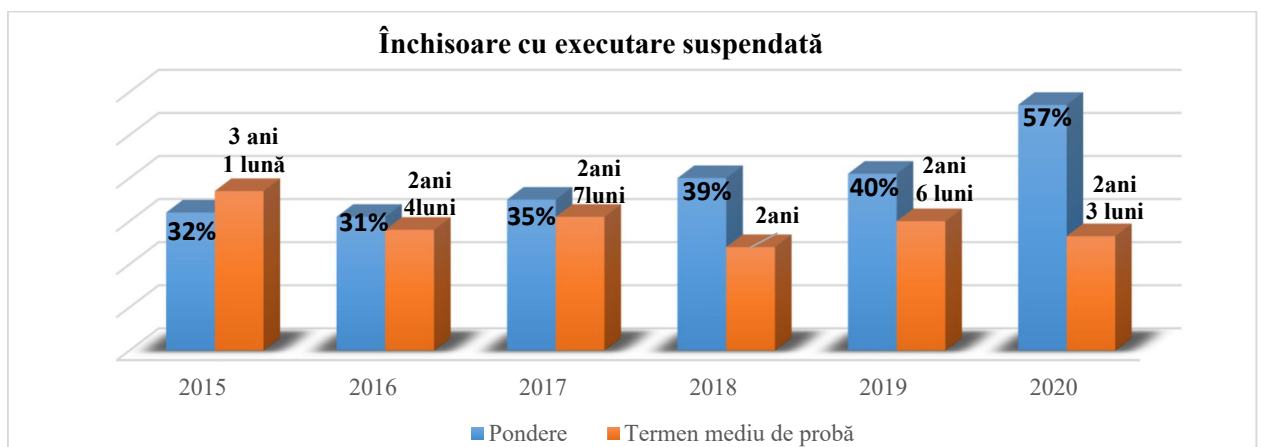

Termenul mediu de executare a pedepsei cu închisoare reală, înregistrat conform sentințelor de judecată pronunțate în anul 2020, este de 2 ani și 7 luni. Comparativ, în 2019, închisoarea cu executare reală a fost aplicată în 13 % din cazuri, iar termenul mediu a fost de 2 ani și 5 luni. Un procentaj atât de scăzut a fost înregistrat în anul 2012, pedeapsa cu închisoarea cu executare reală fiind stabilită doar în 2,7% din totalul de condamnări.

Suplimentar, s-a identificat că din 141 de fapte pentru care instanța a aplicat pedeapsa cu închisoarea, în 69 de cazuri, inculpații aveau înregistrat și cumul de infracțiuni, fiindu-le aplicată pedeapsa finală conform art.84 Cod Penal, însă doar într-un singur caz, inculpatul a primit pedeapsa cu închisoare cu executare reală pe un termen de 4 ani. În celelalte 68 de cazuri în care s-a înregistrat concurs de infracțiuni, executarea pedepsei cu închisoarea a fost suspendată.

Închisoarea cu *executare suspendată* a fost aplicată în 57% din cazurile de condamnare, fiind înregistrată o creștere cu 17 % comparativ cu anul 2019. Termenul închisorii a constituit în mediu 1 an și 10 luni, iar termenul de probă a constituit în mediu 2 ani și 3 luni.

Figura nr. 5.2.2. Descifrarea datelor condamnării cu executare suspendată în perioada 2015-2020

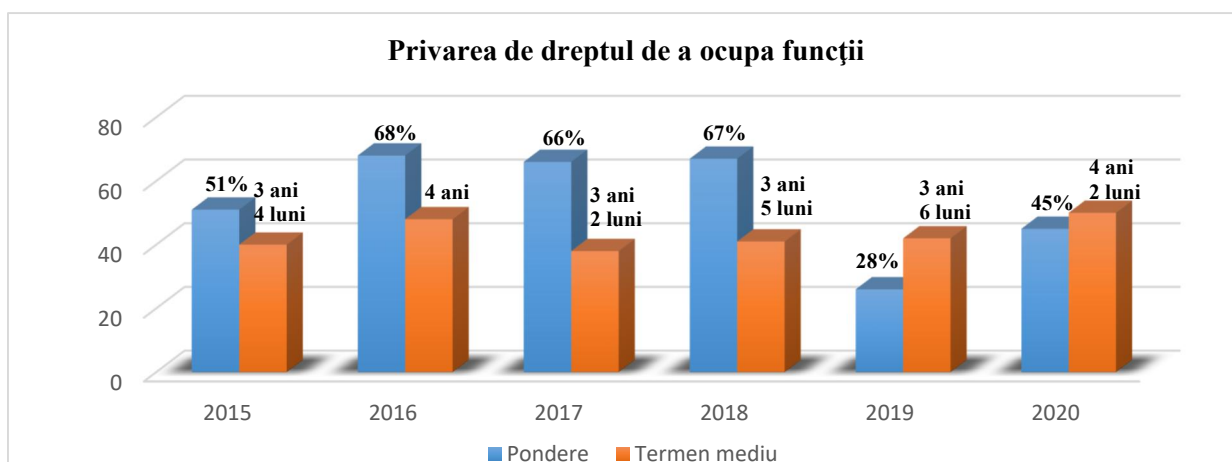

5.3. APLICAREA PEDEPSELOR CU PRIVAREA DE DREPTUL DE A OCUPA FUNCȚII

Analiza sentințelor pronunțate pe infracțiuni de corupție și conexe corupției constată o scădere a numărului condamnărilor cu aplicarea pedepsei de privare de dreptul de a ocupa funcții, pentru ultimii 2 ani, comparativ cu perioada 2016-2018.

Dacă în anul 2019, instanțele de fond au aplicat privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții în 28% din cazurile de condamnare, în anul 2020 această pedeapsă a fost aplicată în 45% din cazurile de condamnare și încetare fără reabilitare. Respectiv, doar fiecare a doua persoană care a comis acte de corupție sau conexe corupției, este privată de dreptul de a ocupa o anumită funcție sau de a desfășura o anumită activitate. Termenul mediu de privare a drepturilor pentru persoanele condamnate a constituit 4 ani și 2 luni.

Figura nr. 5.3.1. Descifrarea datelor aplicării de către instanțele de fond a pedepsei cu privărea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita anumită activitate în perioada 2015-2020

5.4. EXAMINAREA CAUZELOR ÎN PROCEDURĂ SIMPLIFICATĂ

În anul de referință, instanțele de judecată au examinat 205 fapte în procedură simplificată, conform prevederilor art. 364¹ din Codul de procedură penală. Astfel, din 238 de cazuri de condamnare, 201 de inculpați și-au recunoscut vina în cele comise, ceea ce constituie circa 84% din fapte. În aceste cazuri, instanțele de fond au examinat cauzele în procedura specială pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și în baza acordului de recunoaștere a vinovăției (art.364¹ Cod procedură penală și art.80 Cod penal). Respectiv, în cazul a 38 de fapte (16%), persoanele care au primit sentințe de condamnare au pledat nevinovate în fața instanțelor de judecată.

Comparativ cu anul 2019, numărul cazurilor de judecare a dosarelor pe infracțiunile de corupție în procedura simplificată, prevăzută de art. 364¹ Cod Procedură Penală, a crescut cu 10%.

Figura nr. 5.4.1. Procentajul privind recunoașterea vinovăției de către inculpați și procedura de examinare a cauzei.

Suplimentar, au fost înregistrate 3 cazuri în care inculpații au recunoscut vina, iar în urma examinării dosarelor penale și audierii părților, instanțele de judecată au decis încetarea proceselor penale. În unul dintre aceste cazuri, persoana vinovată de comiterea actului de corupție a fost atrasă la răspundere administrativă fiindu-i aplicată amendă contravențională în mărime de 150 u.c., iar celelalte 2 cazuri fiind încetate în legătură cu expirarea termenului de prescripție penală (art.60 Cod penal).

6. PROBLEMATICI IDENTIFICATE ÎN SENTINȚELE DE JUDECATĂ

În rezultatul analizei sentințelor de judecată pe acte de corupție și conexe corupției pronunțate de către instanțele judecătorești pe parcursul anului 2020 și contrapunerea informațiilor cu datele analizei strategice privind *sentințele adoptate de către instanțele judecătorești în anul 2019 pe cauze penale pentru fapte de corupție și cele conexe corupției și profilul subiectului infracțiunilor de corupție*”, se concluzionează despre aceleași problematici înregistrate. La fel ca și în studiile din anii precedenți, printre problematici, la individualizarea pedepselor în sentințele de judecată se atestă prezența dublei valențe pentru recunoașterea vinovăției de către inculpați (art. 364¹ Cod procedură penală și art. 76 alin. (1) lit. f) Cod Penal), cât și încetarea proceselor penale ca efect al neconstituționalității „intereselor publice sau”.

6.1. APLICAREA PEDEPSELOR MAI MICI DECÂT CELE PREVĂZUTE DE LEGISLAȚIE

Analiza sentințelor pe dosare de corupție și conexe corupției constată, în general, o practică a instanțelor de judecată, de aplicare a pedepselor mai mici decât cele prevăzute de legislația penală în vigoare. Iar în unele cazuri, chiar dacă norma legală prevede aplicarea și altor pedepse alternative, nu doar amenda, instanțele de judecată preferă a aplica inculpaților doar pedeapsa pecuniară, fără a-i fi aplicate muncă neremunerată în folosul comunității (art.256 Cod penal), privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pentru o anumită perioadă de timp (art.256, art. 327 Cod penal), sau chiar închisoarea (art.327 Cod penal).

În cadrul examinării faptelor de primire a unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației (art.256 Cod penal), doar una dintre amenzi a fost aplicată în limitele prevăzute de codul penal, în alte 8 cazuri, pedeapsa pecuniară fiind redusă. Reducerea mărimii pedepsei a avut loc datorită recunoașterii vinovăției de către inculpați și solicitarea de a fi examinată cauza în procedură specială.

Pentru faptele de corupere pasivă, în majoritatea cazurilor, instanțele au aplicat pedepse reduse. Au fost înregistrate 10 cazuri de aplicare a mărimii maxime a pedepsei pecuniare pentru comiterea infracțiunii încadrate conform art.324 alin.(1) Cod penal. În cazul infracțiunilor de corupere activă, au fost înregistrate 19 cazuri pentru care instanța a stabilit pedeapsa pecuniară între limitele prevăzute de art.325 Cod penal, celelalte fiind reduse. Doar în 10 cazuri dintre acestea, inculpații au recunoscut vina. În aceste cazuri, nu recunoașterea vinovăției de către inculpați stă la baza aplicării de către instanță a pedepsei reduse. Aceeași tendință este înregistrată și în cazul aplicării pedepselor cu închisoare, termenul fiind redus. Suplimentar acestora, executarea este suspendată conform art.90 Cod penal.

Se menționează că legea permite procedura de judecare a cazurilor pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală (art. 364¹ Cod Procedură Penală) la toate categoriile de gravitate a infracțiunilor și reducerea pedepsei are loc atât la limita maximă cât și la limita minimă a sancțiunii prevăzute de legea penală pentru infracțiunea respectivă. Aceste circumstanțe, de asemenea, vin în avantajul inculpaților la stabilirea pedepsei penale.

6.2. ACORDAREA DUBLEI VALENȚE LA RECUNOAȘTEREA VINOVĂȚIEI

Individualizarea pedepselor are ca scop aplicarea față de inculpat a unei metode de corectare și reeducare, în dependență de personalitatea acestuia, în raport cu diverși factori care-i sunt caracteristici, luându-se în considerație că fiecare inculpat care a comis o infracțiune de corupție sau conexă corupției este caracterizat diferit în societate sau la locul de muncă etc.

Totodată, individualizarea pedepselor, presupune analiza completă a tuturor factorilor, împrejurărilor și caracteristicilor care permit stabilirea pedepsei penale corespunzătoare în dependență de personalitatea infractorului și a prejudiciului cauzat prin comiterea actului de corupție sau conexe corupției.

Criteriile de individualizare a pedepselor sunt gravitatea infracțiunii săvârșite, motivul comiterii, persoana inculpatului, circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală, circumstanțele excepționale. De asemenea, se analizează dacă pedeapsa stabilită va influența asupra corectării și reeducării vinovatului, cât și condițiile și nivelul de trai ale inculpatului și familiei acestuia.

Din analiza datelor se observă ca aceleași circumstanțe sunt luate în considerație și la aplicarea prevederilor art.364¹ Cod Procedură Penală, și la stabilirea pedepsei potrivit art.79 Cod Penal, precum și la aplicarea prevederilor art.78 Cod Penal, astfel, aceluiași situații de drept fiindu-i acordată o dublă valență juridică.

În 53 de cazuri s-a înregistrat admiterea de către instanța de judecată a dublei valențe în privința recunoașterii vinei în cele comise de către inculpat. Pe lângă faptul că persoana recunoaște vina și solicită examinarea cauzei în procedură simplificată în baza probelor acumulate la etapa de urmărire penală, instanțele de judecată indică la individualizarea pedepsei ca circumstanță atenuantă și recunoașterea vinei de către inculpat.

6.3. SUSPENDAREA EXECUTĂRII PEDEPSEI

Conform prevederilor art.90 alin.(1) din Codul Penal *„Dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului...”*. Reieșind din conținutul acestui articol, observăm că condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei este aplicată doar în cazul în care este dispusă condamnarea cu închisoare, fiind stabilit un termen de probă pentru inculpați în care dacă acesta nu comite o altă infracțiune *„instanța de judecată dispune neexecutarea pedepsei aplicate”*.

După cum s-a menționat mai sus, aplicarea pedepsei cu închisoarea cu executare suspendată a fost aplicată în 57% din cazuri. Termenul închisorii a constituit în mediu 1 an și 10 luni, iar termenul de probă a constituit în mediu 2 ani și 3 luni. Analiza datelor, denotă că aplicarea art.90 Cod penal este în creștere cu 15% comparativ cu anul 2019.

CONCLUZII

Analiza sentințelor pronunțate în cazurile actelor de corupție și a actelor conexe corupției constată că, traficul de influență este infracțiunea cea mai regăsită în sentințele adoptate de către instanțele de judecată în anul 2020 (115 cazuri). Respectiv, cele mai multe condamnări au fost aplicate față de traficantii de influență (108 cazuri). Infracțiunile de corupere activă (63 cazuri), urmate de cele de corupere pasivă (49 cazuri), cumulează 112 cazuri, cu 95 de inculpați condamnați.

Printre persoanele condamnate pentru comiterea actelor de corupție și actelor conexe corupției se regăsesc angajați în funcții de răspundere din domeniul public, unii dintre aceștia deținând chiar funcții de conducere. *În schimbul obținerii unor avantaje ilicite, persoanele angajate în domeniul public sunt gata să riște chiar cu funcțiile pe care le exercită.*

În mare parte, instanțele de judecată s-au expus pe marginea cazurilor de corupție în care valoarea mitei este mică. Actele de corupție în proporții deosebit de mari nu s-au regăsit în sentințele analizate, iar acest fapt ar dezvolta riscul neatragerii la răspundere penală a corupătorilor mari. Cele mai multe cazuri (*57% din cazurile de corupere pasivă*) soluționate în instanță au fost calificate drept corupere pasivă săvârșită în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale (art.324, alin.(4)).

O situație relativ similară se constată și în cazul coruperii active, toate sentințele fiind pronunțate doar pentru fapte încadrate juridic conform art.325 alin.(1), în cadrul căreia legea prevede pedeapsă mai blândă.

În cazul traficului de influență și a abuzului de putere sau abuzului de serviciu, instanțele de judecată preferă să aplice pedeapsa cu amendă.

Chiar dacă legea penală prevede posibilitatea aplicării pedepsei cu închisoarea pentru comiterea traficului de influență, au fost înregistrate mai puține cazuri de aplicare a acesteia.